

Instytut Pamięci Narodowej - Łódź

<https://lodz.ipn.gov.pl/pl6/publikacje/ksiazki-lodz/33555,NSZZ-Solidarnosc-w-regionie-lodzkiem-w-dokumentach-Sluzby-Bezpieczenstwa-1980-1981.html>
23.04.2024, 18:43

NSZZ „Solidarność” w regionie łódzkim w dokumentach Służby Bezpieczeństwa 1980-1981

NSZZ „Solidarność” w regionie łódzkim w dokumentach Służby Bezpieczeństwa 1980-1981, wstęp, wybór i opracowanie Sebastian Pilarski, Robert Rabiega, Warszawa-Łódź 2010, 775 s. + wkładka zdj. (seria „Dokumenty”, t. 48)

Działania władz wobec NSZZ „Solidarność”, zarówno polityczne, administracyjne, jak i operacyjne prowadzone przez Służbę Bezpieczeństwa, od samego początku miały jeden cel – powstrzymanie rozwoju niezależnych związków zawodowych, a następnie – ich marginalizację i przejęcie nad nimi kontroli. Jednak wobec ogromnej skali, jaką przybrał niezależny ruch związkowy działania te okazały się nieskuteczne. Alternatywą dla tego typu działań przygotowywaną w zasadzie od pierwszych dni istnienia „Solidarności” miało być siłowe zdławienie ruchu, które zrealizowano 13 grudnia 1981 r. wprowadzając stan wojenny. W ten sposób po szesnastu miesiącach „karnawału »Solidarności«” brutalnie stłumiono niezależny ruch związkowy. Zawieszenie, a następnie likwidacja NSZZ „Solidarność”, wbrew oczekiwaniom władz, nie doprowadziły jednak do powstrzymania wolnościowych i demokratycznych aspiracji polskiego społeczeństwa. Jak pokazały kolejne lata, porozumienia sierpniowe oraz powstanie niezależnego od władz związku były początkiem końca komunistycznej dyktatury w Polsce.

Prezentowane wydawnictwo, na które składają się 243 dokumenty, ma na celu ukazanie działalności NSZZ „Solidarność” z perspektywy Służby Bezpieczeństwa. Cezura początkowa pracy związana jest z protestami społecznymi z lata 1980 r. oraz rozpoczęciem procesu tworzenia niezależnych struktur związkowych; końcowa zaś – z wprowadzeniem stanu wojennego, zamykającym okres legalnej działalności związku. W publikacji uwzględniono dokumentację spraw operacyjnych prowadzonych wobec „Solidarności”. Materiały te ukazują szereg działań SB, mających na celu rozpoznanie, dezintegrację i osłabienie struktur związkowych. W celu zarysowania szerokiego kontekstu przedstawionych wydarzeń w publikacji zawarto materiały charakteryzujące sytuację społeczno-polityczną w regionie. Wartościowym uzupełnieniem bazy źródłowej są materiały administracyjne poszczególnych KW MO (plany działań, analizy, sprawozdania).

